

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Preambuła

Nie ma dzieci, są ludzie. Każdy człowiek ma prawo do szacunku, opieki, szczęścia. Nadrzędnym celem wszystkich działań podejmowanych przez personel placówki jest działanie na rzecz dobra dziecka. Zadaniem pracownika placówki jest zapewnienie każdemu dziecku bezpieczeństwa oraz uwzględnianie jego potrzeb celem umożliwienia pełnego rozwoju. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie zarówno przez osoby dorosłe, jak i dzieci. W przypadku podejrzenia lub ujawnienia, że dziecku zagraża lub dzieje się krzywda każda osoba ma obowiązek zareagować zgodnie ze swoimi kompetencjami, procedurami opisanymi w tym dokumencie, w ramach obowiązujących przepisów wewnętrznych instytucji oraz obowiązującego prawa.

Rozdział I: Objasnienie terminów.

§ 1

1. Zespół jest to Zespół do Obsługi Placówek Opiekuńczo Wychowawczych nr 3 w Warszawie.
2. Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
3. Specjalista to psycholog, pedagog, pracownik socjalny Zespołu.
4. Opiekunka dziecięca to osoba, która ukończyła szkołę przygotowującą do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego lub pielęgniarstwa albo studia pedagogiczne. Na terenie placówki zajmuje się wsparciem wychowawców w opiece nad młodszymi wychowankami.
5. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia oraz wychowankowie powyżej 18 roku życia nadal mieszkający w placówce.
6. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu.
7. Osoba trzecia jest to każda osoba dorosła, która nie jest pracownikiem lub osobą ze środowiska rodzinnego, przebywająca na terenie placówki.

8. Zgoda opiekuna dziecka oznacza zgodę opiekuna prawnego lub rodziców (w przypadku rodziców - oznacza zgodę jednego z nich). W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka sprawę rozstrzyga sąd opiekuńczy.
9. Przez krzywdzenie należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego (przemoc fizyczna, przemoc psychiczna oraz wykorzystywanie seksualne) na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika instytucji lub inne dziecko przebywające w instytucji. Przez krzywdzenie należy rozumieć także zaniedbywanie dziecka przez osoby zobowiązane do opieki nad nim.
10. Zespół interwencyjny powoływany przez Zastępcę Dyrektora Zespołu w skomplikowanych przypadkach związanych z krzywdzeniem dzieci. W jego skład mogą wejść: Kierownik Działu Opiekuńczo Specjalistycznego, pedagog Zespołu, psycholog Zespołu, koordynator obsługiwanej placówki opiekuńczo-wychowawczej, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka lub inne osoby mające wiedzę o krzywdzeniu dziecka i o dziecku.
11. Teczka interwencji to dokumentacja zawierająca kartę interwencji, notatki służbowe, notatki z wysłuchania dziecka. Korespondencję z organami (m.in. policja, sąd, prokuratura) załącza się do akt osobowych dziecka.
12. Karta interwencji określa spis działań podjętych w sytuacji wykrycia krzywdzenia dziecka.
13. Plan działań pomocowych to spis planowanych czynności wobec dziecka po wykryciu jego krzywdzenia.
14. Plan naprawczy to spis planowanych działań podjętych wobec osoby dorosłej dopuszczającej się krzywdzenia dziecka.
15. Osoba odpowiedzialna za Internet to pracownik wyznaczony przez Dyrektora Zespołu, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu na terenie Zespołu i podległych placówek oraz odpowiedzialny za bezpieczeństwo dzieci w Internecie.
16. Osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci to pracownik wyznaczony przez Dyrektora Zespołu sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci.
17. Daną osobową dziecka jest każda informacja umożliwiająca identyfikację dziecka.

Rozdział II: Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.

Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2

1. Pracownicy Zespołu posiadają wiedzę i w ramach wykonywania obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci. I podejmują stosowne do sytuacji działania.
2. Krzywdzenie dzieci jest zjawiskiem złożonym, na które składa się wiele czynników ryzyka, często wzajemnie ze sobą powiązanych.
3. Częściej krzywdzone są dzieci najsłabsze: poniżej 4. roku życia, z niepełnosprawnością (lub rodzeństwo dziecka z niepełnosprawnością), przewlekle chore, z ciąży „niechcianej”, a także te, które częściej płaczą, sprawiają problemy wychowawcze.
4. Wśród czynników ryzyka leżących po stronie rodziców/ opiekunów istotne są: młody wiek (zwłaszcza matki), samotne rodzicielstwo, doświadczenie krzywdzenia w dzieciństwie, niski poziom wykształcenia, zaburzenia psychiczne, nadużywanie substancji psychoaktywnych, trudności finansowe, bezrobocie, stres, niskie kompetencje wychowawcze.
5. Czynnikiem ryzyka krzywdzenia są też nieprawidłowe relacje w rodzinie: rozpad rodziny, konflikty, niestabilna sytuacja rodzinna (zmieniający się partnerzy/ opiekunowie), izolacja społeczna.
6. Krzywdzenie dzieci występuje częściej w środowisku, gdzie jest przyzwolenie na stosowanie przemocy, negatywne wzorce kulturowe (np. postrzeganie dzieci jako własność rodziców).

Ogólne symptomy krzywdzenia dzieci

§ 3

1. Dziecko może doświadczać przemocy:
 - fizycznej,
 - psychicznej,
 - seksualnej
 - zaniedbania.
2. Objawy krzywdzenia możemy podzielić na obserwowane:
 - na ciele dziecka,
 - w zachowaniu dziecka,
 - w jego relacjach z otoczeniem,
 - w stosunku dziecka do samego siebie

3. Każdej formie krzywdzenia towarzyszy przemoc emocjonalna.

4. Strategią dziecka krzywdzonego może być postawa agresji wobec rówieśników i osób dorosłych.

Fizyczne symptomy krzywdzenia.

§ 4

1. Ślady na ciele dziecka powstają głównie w wyniku przemocy fizycznej, seksualnej oraz zaniedbywania. Często trudne jest ustalenie czy uraz jest wynikiem wypadku czy efektem maltretowania. Wymaga to pogłębionej wiedzy, dodatkowych badań, niejednokrotnie także rozmów z dzieckiem.

2. Ślady wskazujące na możliwość występowania fizycznego krzywdzenia dziecka to między innymi:

- siniaki na ciele dziecka (szczególnie na plecach, ramionach i udach) na różnym etapie gojenia,
- duże otarcia naskórka,
- specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,
- naderwane małżowiny uszne, tzw. uszy zapaśnika (zniekształcone małżowiny od uderzania dziecka w uszy),
- pozbawione włosów miejsca na głowie,
- złamania palców dłoni,
- wylewy krwawe do gałek ocznych,
- odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych,
- niezaopatrzone rany,
- ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania,
- oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców.

Objawy psychosomatyczne krzywdzenia

§ 5

1. U dzieci krzywdzonych mogą pojawić się objawy psychosomatyczne, np.: bóle brzucha, bóle głowy, omdlenia, duszności, egzemy, biegunki.

2. Charakterystycznym symptomem występującym u dzieci krzywdzonych są tzw. bóle wędrujące. Dolegliwości są przez dziecko realnie odczuwane, mają charakter falowy i mogą

zmieniać umiejscowienie. Bóle wędrujące są specyficznym objawem krzywdzenia. Należy je odróżnić od bólów napięciowych związanych z wysokim poziomem lęku.

Wykorzystanie seksualne.

§ 6

1. Objawami budzącymi niepokój powinny być w szczególności:

- zachowania odbiegające od normy rozwojowej dziecka (patrz Załącznik nr 1.)
- nadmierna koncentracja dziecka na tematach związanych z płciowością,
- domaganie się nietypowych pieszczot od osób dorosłych,
- nadmierna wstydlivość dotycząca ciała,
- lęk przed rozbieraniem u lekarza,
- lęk przed dotykiem,
- dotykanie innych osób w miejsca intymne,
- publiczne masturbowanie się,
- u młodszych dzieci: obsesyjne rysowanie postaci ludzkich z zaznaczonymi genitaliami

Rozdział III: Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników, wolontariuszy, praktykantów, stażystów.

§ 7

1. Osoby wyłonione w procesie rekrutacji na pracowników Zespołu lub placówek podległych Zespołowi, wolontariuszy, praktykantów, stażystów są zobowiązani do przekazania danych osobowych pozwalających na poprawne sprawdzenie w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym.

2. Kandydaci na pracowników są zobowiązani do przedstawienia dokumentów poświadczających:

- wykształcenie
- kwalifikacje zawodowe
- przebieg dotychczasowego zatrudnienia

3. Wszyscy nowo zatrudnieni pracownicy są zobowiązani do podpisania Oświadczenia pracownika na podstawie z art. 98 § 3 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oświadczenie pracownika stanowi Załącznik nr 2.

4. Wszyscy nowo przyjmowani pracownicy, wolontariusze, praktykanci i stażyści są zobowiązani do przedstawienia zaświadczenia o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a

i art. 207 Kodeksu karnego oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione w przepisach prawa obcego.

5. Wszyscy nowo przyjmowani pracownicy, wolontariusze, praktykanci i stażyści posiadający obywatelstwo inne niż polskie są zobowiązani przedłożyć:

- Informacje z krajowego rejestru karnego państwa swojego obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informacje z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje informacji dla w/w celów. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie (Załącznik nr 3) o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych oraz, że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z zakresem obowiązków na danym stanowisku.

- Oświadczenia o krajach zamieszkania (Załącznik nr. 4) w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.

6. Wszyscy nowo zatrudnieni pracownicy są zobowiązani do zapoznania się z obowiązującymi u pracodawcy regulaminami.

7. Każdy nowy pracownik jest zobowiązany do odbycia szkolenia dot. Polityki Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem.

Rozdział IV: Zasady bezpiecznych relacji i kontaktu personelu placówki z dzieckiem.

Zasady ogólne

§ 8

Za bezpieczeństwo dziecka na terenie placówki odpowiada wychowawca, specjalista oddelegowany do sprawowania opieki nad dzieckiem lub opiekunka dziecięca.

§ 9

1. Podczas kontaktu bezpośredniego pracownik, wolontariusz, stażysta, praktykant traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby.
2. Opieka nad dzieckiem, oddziaływania wychowawcze, w tym nagradzanie i dyscyplinowanie spoczywa wyłącznie w gestii wychowawców lub specjalistów oddelegowanych do sprawowania opieki.
3. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, klapsy) i erotyzowanie relacji (flirt, dwuznaczny żart czy dwuznaczna rozmowa).

Komunikacja werbalna z dzieckiem

§ 10

1. Pracownik zwraca się do dziecka po imieniu.
2. Niedopuszczalne jest, aby pracownik placówki w jakikolwiek sposób: wzbudzał w dziecku poczucie zagrożenia (np. groźby, wyzwiska, krzyki), poniżał dziecko i wzbudzał w nim poczucie winy, etykietował dziecko, używał wulgaryzmów w rozmowie z dzieckiem.
3. W trakcie rozmowy z dzieckiem pracownik używa prostego, zrozumiałego dla dziecka języka, adekwatnego do poziomu jego rozwoju.
4. Informacja werbalna powinna być spójna z informacją niewerbalną.

Kontakty z dzieckiem poza placówką

§ 11

1. Kontakty pracowników Zespołu z dzieckiem poza placówką powinny być:
 - wcześniej omówione z przełożonym i mieć ustalony cel;
 - ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych czy opiekuńczo-wychowawczych (np. odwiedziny dziecka w szpitalu; próba nawiązania kontaktu z dzieckiem, które przebywa na ucieczce; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych usamodzielnianemu wychowankowi);
 - dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, sms-owej, zapisów na portalach społecznościowych);
 - odbywać się w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu służbowego;
2. Niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów z dzieckiem, których celem jest zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań

niezgodnych z prawem, dających dziecku poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym wobec innych dzieci.

3. Kontakty pracowników instytucji z dzieckiem poza placówką: bezpośrednie i online, nie mogą nosić znamion czynu zabronionego na szkodę dziecka.

4. Każdy pracownik powinien mieć na uwadze, że kontakty poza placówką mogą przyczyniać się do zatarcia granic relacji opiekuńczej, co może negatywnie wpływać na proces wychowawczy.

Kontakt fizyczny z dzieckiem

§ 12

1. Dopuszczalny jest kontakt fizyczny w następujących sytuacjach:

- zagrożenie bezpieczeństwa i życia dziecka lub pracownika,
- potrzeba bliskości inicjowana ze strony dziecka lub za zgodą dziecka, wyłącznie w przypadku gdy dany rodzaj kontaktu nie nosi znamion czynu zabronionego
- rozdzielenie w sytuacji bójki/zatrzymanie agresji lub autoagresji

Równe traktowanie dzieci

§ 13

1. Każdy pracownik zobowiązany jest do obdarzania taką samą troską i uwagą wszystkie dzieci przebywające w placówce. Pracowników obowiązuje zasada równego traktowania każdego z dzieci, zgodnie z obowiązującym Regulaminem Wychowanka.

2. Niedopuszczalne jest:

- wyłączne skupianie uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych;
- nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałym dzieciom;
- nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań — nieadekwatne do możliwości i wieku;
- zwalnianie z wykonywania obowiązków - w nieuzasadnionych sytuacjach;
- godzenie się i brak reakcji ze strony pracowników placówki na nieformalną hierarchię grupową wśród dzieci,
- przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych dzieci przez silniejszych wychowanków.

Czynności higieniczno-pielęgnacyjne

§ 14

1. Czynności pielęgnacyjne przy dziecku, uzależnione od wieku, wykonuje lub pomaga wykonywać wychowawca, opiekunka, pielęgniarka.
2. Osoba wykonująca lub pomagająca wykonywać dziecku czynności pielęgnacyjne dba o poszanowanie intymności i godności dziecka.
3. Dziecko w miarę możliwości kąpie się samodzielnie.
4. Podczas kąpieli dzieci różnej płci nie korzystają z łazienki równocześnie.

§ 15

1. Jeżeli dziecko potrzebuje pomocy w trakcie ubierania, pomaga mu wychowawca lub opiekunka dziecięca.
2. Osoba ubierająca lub pomagająca w ubiorze dziecka dba o poszanowanie godności i intymności dziecka.

Dyscyplinowanie dzieci

§ 16

1. Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania dziecka przez pracownika placówki mające na celu upokorzenie i poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi fizycznej (popychanie, stosowanie kar fizycznych, uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych) oraz psychicznej (dominacja poprzez groźby, wzbudzanie poczucia winy, poniżanie, lekceważenie potrzeb emocjonalnych).
2. Dyscyplinowanie dziecka przez wychowawców odbywa się tylko w gronie osób dorosłych, przy jak najmniejszej ich liczbie (najbardziej wskazana jest rozmowa wychowawcza w gronie najbliższych dla dziecka osób).
3. Dyscyplinowanie ma przyjmować formę informacji zwrotnej dla dziecka, powinno odnosić się do nieakceptowanych zachowań prezentowanych przez dziecko, a nie do jego osoby.
4. W sytuacji silnego pobudzenia dziecka (pobudzenie emocjonalne połączone z przeklinaniem, popychaniem lub obrażaniem innych osób) dopuszcza się czasowe odizolowanie dziecka od grupy rówieśniczej poprzez odprowadzenie go do swojego pokoju w celu uspokojenia emocji pod opieką dorosłego.
5. Ograniczenie nakładane na dziecko lub inne działania w związku ze złamaniem przez nie obowiązujących zasad powinno być logiczną konsekwencją jego zachowania.

Indywidualny kontakt psychologiczno-pedagogiczny z dzieckiem

§ 17

1. Miejsce indywidualnych rozmów psychologiczno-pedagogicznych (w tym rozmów wychowawczych) powinno dawać dziecku poczucie bezpieczeństwa.
2. Pracownik rozmawiający z wychowankiem informuje go czego dotyczy spotkanie.
3. Jeżeli rozmowę przeprowadza specjalista Zespołu, odnotowuje on jej datę i przebieg w prowadzonej przez siebie dokumentacji.
4. Dokumentacja z przebiegu rozmów i badań psychologicznych jest poufna.
5. Wychowawcy oraz specjaliści zobowiązani są do przekazywania sobie informacji na temat dziecka, celem zapewnienia mu lepszej opieki pedagogiczno-psychologicznej.
6. Wychowawca placówki opiekuńczo-wychowawczej i specjalista Zespołu, pod którego opieką znajduje się dane dziecko, jest zobowiązany do podjęcia próby nawiązania kontaktu z rodzicem/opiekunem w celu omawiania kwestii związanych z funkcjonowaniem dziecka oraz specyfiki udzielanej mu pomocy.
7. Rodzic ma prawo do informacji o formie pomocy udzielanej dziecku, chyba że Sąd postanowił inaczej.

Rozdział V: Zasady bezpiecznych relacji dziecko-dziecko

Zasady ogólne

§ 18

1. Kontakty dziecka z rówieśnikami odgrywają ważną rolę w jego rozwoju emocjonalnym, pomagają rozwiązywać trudności, a także uczą funkcjonowania w społeczeństwie. W placówce każde dziecko przebywa w grupie wychowawczej. Wszyscy wychowankowie mają prawo do bezpiecznych relacji z rówieśnikami.
2. Dzieci nie powinny przyjmować względem innych dzieci roli osoby odpowiedzialnej za dyscyplinowanie, wyciąganie konsekwencji czy nagradzanie za zachowania i postawę na terenie placówki. Wszyscy wychowankowie są wobec siebie równi.

Komunikacja werbalna

§ 19

1. Sposób komunikacji powinien mieć charakter kulturalny i zgodny z zasadami szacunku.
2. Podczas komunikacji dzieci nie powinny stosować wulgarnego języka, szczególnie mającego na celu obrażanie, poniżanie czy naruszenie godności osobistej innych dzieci.

Kontakt fizyczny

§ 20

1. Dopuszczalny jest kontakt fizyczny pomiędzy dziećmi w następujących sytuacjach:

- w sytuacji koniecznych działań ratunkowych związanych z pierwszą pomocą,
- w sytuacji koniecznej ochrony dziecka przed groźącym niebezpieczeństwem utraty zdrowia czy życia,
- w przypadku, gdy wymagają tego aktywności podejmowane w ramach zajęć czy zabawy pod opieką osoby czy za zgodą osoby dorosłej,
- w sytuacji, gdy podyktowany jest potrzebą emocjonalną, pod warunkiem, że sytuacja nie nosi znamion charakteru seksualnego lub sytuacja nie wypełnia znamion czynu zabronionego i druga strona wyraża zgodę na kontakt fizyczny.

2. Niedopuszczalny jest kontakt fizyczny w następujących sytuacjach:

- braku zgody jednej ze stron,
- przemocy fizycznej poprzez np. popychanie, szarpanie i bicie innego dziecka,
- łamania nietykalności osobistej i granic drugiego dziecka.

Równe traktowanie

§ 21

1. Każde dziecko powinno być szanowane przez pozostałych wychowanków.

2. Każde dziecko jest tak samo ważne i zasługuje na jednakowy szacunek innych dzieci.

3. Niedopuszczalne jest wśród dzieci:

- wprowadzanie nieformalnej hierarchii grupowej,
- wykorzystywanie młodszych i słabszych przez silniejszych wychowanków,
- zmuszanie do wykonywania obowiązków innych dzieci,
- przekupywanie,
- ignorowanie potrzeb jednych a faworyzowanie innych współwychowanków.

Rozdział VI: Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe.

Sypialnia

§ 22

1. Każde dziecko ma swoje łóżko i pościel.

2. Dorośli nie mogą kłaść się na łóżkach dzieci

3. Dzieci nie mogą spać razem

4. Dzieci odmiennej płci, powyżej 5 lat nie mogą mieć wspólnej sypialni

5. Przed wejściem do pokoju dziecka należy pukać. W sytuacji podejrzenia zagrożenia dziecka dopuszcza się wchodzenie bez pukania.

Transport/przemieszczanie się

§ 24

1. Podczas podróży dziecka z kierowcą powinien być obecny wychowawca lub specjalista.
2. W sytuacji, gdy osoba kierująca pojazdem jest jednocześnie wychowawcą lub specjalistą, dopuszczalna jest podróż dziecka bez dodatkowego opiekuna.

Rozdział VII: Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka.

§ 25

1. Każdy pracownik zobowiązany jest do zareagowania w sytuacji krzywdzenia dziecka lub przemocy rówieśniczej. Krzywda dziecka może przybierać różne formy: przemocy fizycznej czy psychicznej, popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka np. wykorzystanie seksualne czy zaniedbanie potrzeb życiowych dziecka.
2. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki opiekuńczo-wychowawczej podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek w ciągu 24 godzin sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji: Dyrektorowi Zespołu i Kierownikowi Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego. Kierownik Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego przekazuje informację specjalistom Zespołu obsługującym daną placówkę opiekuńczo-wychowawczą.
3. Gdy świadkiem sytuacji krzywdzenia dziecka lub agresji rówieśniczej, jest pracownik administracji, obsługi, wolontariusz, stażysta, praktykant jest on zobowiązany do niezwłocznego poinformowania wychowawcy lub specjalisty, celem wprowadzenia koniecznych procedur lub wyciągnięcia odpowiednich konsekwencji wychowawczych.
4. Decyzja dotycząca przebiegu etapów procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka podejmowana jest przez Dyrektora Zespołu. Uzależniona jest od oceny sytuacji, stopnia poszkodowania osoby krzywdzonej oraz przepisów prawnych. Kroki podejmowane przez pracowników Zespołu oraz placówek obsługiwanych przez Zespół opisane są kolejno w podrozdziałach: Środowisko rodzinne i inne osoby bliskie dziecku, Przemoc rówieśnicza, Pracownicy placówki-dziecko, Osoby trzecie-dziecko.
5. W razie podjęcia przez Zespół procedury interwencji określonej w rozdziale VII, psycholog Zespołu zakłada dla dziecka teczkę interwencji (karta interwencji, notatki służbowe, notatki z wysłuchania dziecka, plan działań pomocowych, plan naprawczy).
6. Prowadzony jest rejestr interwencji.

7. Rodzic z ograniczoną władzą rodzicielską ma prawo do bieżących informacji o dziecku i podjętych działaniach w odpowiedzi na ujawnione krzywdzenie.

§ 26

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego lub psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor Zespołu powołuje zespół interwencyjny, w skład, którego mogą wejść: kierownik Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego, specjaliści Zespołu, koordynator placówki opiekuńczo-wychowawczej, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka lub inne osoby mające wiedzę o krzywdzeniu dziecka i o dziecku.

2. Zespół interwencyjny sporządza plan działań pomocowych. Plan powinien zawierać wskazania dotyczące:

a. podjęcia przez Zespół działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;

b. wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;

c. skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

d. sposobu i częstotliwości monitorowania skuteczności oferowanego wsparcia.

3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające.

4. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 27

1. W przypadku doświadczania przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu lub zagrożenia życia należy podjąć kroki:

- odseparowanie osoby stosującej zachowania krzywdzące lub powodujące niebezpieczeństwo od osoby doświadczającej krzywdzenia,

- udzielenie pierwszej pomocy, jeśli jest ona konieczna

- kontakt z telefonem alarmowym 112 lub 997,

- powiadomienie przełożonego o zaistniałej sytuacji i podjętych działaniach,

- powiadomienie rodzica lub opiekuna prawnego o sytuacji i stanie dziecka.

Środowisko Rodzinne i osoby bliskie dziecku

§ 28

1. Jeżeli istnieje podejrzenie krzywdzenia dziecka przez osobę z rodziny lub osobę bliską dziecku, psycholog Zespołu dokonuje diagnozy sytuacji poprzez: rozmowę diagnostyczną z dzieckiem, rozmowę wyjaśniającą z osobą podejrzaną o krzywdzenie, rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym oraz innymi osobami mogącymi mieć informacje o krzywdzeniu dziecka.
2. Pracownik socjalny/pedagog Zespołu kontaktuje się z właściwym OPS i Komendą Policji/Dzielnicowym, celem uzyskania dodatkowych informacji na temat przebiegu urlopowań dziecka, jeżeli takie mają miejsce.
3. Na podstawie wszystkich uzyskanych informacji następuje określenie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, w tym konieczności (lub jej braku) odizolowania dziecka od rodziny lub osób bliskich dziecku, poprzez: wstrzymanie urlopowań, wstrzymanie odwiedzin na terenie placówki lub umożliwienie odwiedzin dziecka podlegających nadzorowi psychologa lub pedagoga Zespołu.
4. Po dokonaniu diagnozy kontaktów, gdy występuje zagrożenie niewłaściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych (w tym zaniedbania potrzeb psychicznych lub fizycznych) podczas sprawowania opieki nad dzieckiem, zostają podjęte następujące działania:
 - pedagog Zespołu przygotowuje pismo informujące właściwy Sąd o zagrożeniu dobra dziecka,
 - psycholog Zespołu przygotowuje plan działań naprawczych dla osoby dorosłej dopuszczającej się krzywdzenia (m.in. mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych),
 - psycholog Zespołu przygotowuje plan działań pomocowych dla dziecka (np. zapewnienie wsparcia psychologicznego, opieki psychiatrycznej).
5. W sytuacji podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka, Dyrektor Zespołu składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury. Dotyczy to również sytuacji podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka przed umieszczeniem w placówce.

Przemoc rówieśnicza

§ 29

1. Wychowanek mający poczucie doznanej krzywdy ze strony innych dzieci może zgłosić ten fakt każdemu z pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej. Obowiązkiem wychowawcy lub specjalisty jest podjęcie działań wyjaśniających tej sytuacji.
2. Uruchomienie procedury interwencji następuje w związku z: przemocą fizyczną (m.in. bicie, kopanie, popychanie, zamykanie w pomieszczeniach, niszczenie własności), przemocą psychiczną (m.in. wulgaryzmy, przezywanie, wyśmiewanie, obrażanie, obgadywanie,

plotkowanie, odtrącanie, izolowanie, wykluczanie z grupy, grożenie, szantażowanie, wymuszanie, cyberprzemoc) lub przemocą seksualną (m.in. przekraczanie granic cielesnych, zmuszanie do czynności seksualnych).

3. W przypadku agresji fizycznej należy przede wszystkim zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom zdarzenia, odseparować osobę doświadczającą krzywdzenia od osoby, która się do niej przyczynia.

4. Osoba doświadczająca krzywdzenia zostaje otoczona szczególną opieką ze strony psychologa Zespołu oraz wychowawców.

§ 30

1. Gdy osobą przyczyniającą się do krzywdzenia dziecka jest inne dziecko, podjęte zostają następujące działania:

- rozmowa z osobą przyczyniającą się do krzywdzenia (psycholog Zespołu),
- rozmowa z osobą doświadczającą krzywdzenia (psycholog Zespołu),
- rozmowa z potencjalnymi świadkami (specjalista zespołu),
- o zdarzeniu, uzyskanych wyjaśnieniach i podjętych krokach informowani są rodzice lub opiekunowie prawni wychowanków, w możliwie najkrótszym czasie (specjalista Zespołu lub wychowawca placówki opiekuńczo-wychowawczej),
- w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi wychowanka, który dopuścił się krzywdzenia, wychowawcy przy współpracy ze specjalistami Zespołu planują i przeprowadzają działania mające na celu zmianę sposobu zachowania wychowanka na zachowania akceptowane społecznie. Podlega on konsekwencjom zgodnie z regulaminem wychowanka obowiązującym w placówce,
- Dyrektor Zespołu informuje Sąd Rejonowy Wydział Rodziny i Nieletnich.

2. Po wdrożeniu procedury do realizacji, sytuacja jest monitorowana przez osobę do tego oddelegowaną przez Dyrektora Zespołu.

Pracownicy placówki - dziecko

§ 31

1. Wychowanek mający poczucie doznanej krzywdy ze strony pracownika placówki może zgłosić ten fakt każdemu z pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej lub pracownikowi Zespołu przypisanemu do danej placówki. Obowiązkiem wychowawcy lub specjalisty jest podjęcie działań wyjaśniających tej sytuacji.

2. W przypadku, gdy pracownik placówki opiekuńczo-wychowawczej lub pracownik Zespołu dopuści się krzywdzenia dziecka, zostaje uruchomiona następująca procedura:

- indywidualna rozmowa Dyrektora lub specjalisty Zespołu z pracownikiem mająca na celu podjęcie ustaleń zawierających działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje wynikające z ich kontynuowania,

- psycholog Zespołu może przeprowadzać rozmowy z innymi pracownikami placówki mogącymi mieć informacje na temat krzywdzenia dziecka,

- indywidualna rozmowa psychologa Zespołu z dzieckiem, którego może doświadczać krzywdzenia. Psycholog przeprowadza także rozmowę z wychowawcą kierującym procesem wychowawczym dziecka,

- Psycholog w oparciu o przeprowadzone rozmowy sporządza opis sytuacji oraz plan działań naprawczych, który powinien zawierać cztery elementy:

1. Podjęcie przez placówkę i Zespół działań mających na celu zapewnienie dziecku bezpieczeństwa, w tym uregulowania kwestii kontaktu dziecka z osobą podejrzaną o krzywdzenie,

2. Zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do właściwego organu,

3. Wsparcie jakie placówka jest w stanie zaoferować dziecku,

4. W koniecznych przypadkach skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku.

- indywidualna rozmowa Dyrektora lub kierownika Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego Zespołu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.

- indywidualna rozmowa psychologa z dzieckiem mająca na celu przedstawienie mu założeń planu działań pomocowych. Rozmowa ta przeprowadzana jest w sposób adekwatny do wieku dziecka,

- monitoring sytuacji mający na celu ocenę relacji danego pracownika z dzieckiem. Za monitoring odpowiada wyznaczona do tego zadania osoba przez Dyrektora Zespołu,

- w przypadku dalszych negatywnych zachowań pracownika, Dyrektor Zespołu podejmuje wobec niego działania dyscyplinarne wynikające z kodeksu pracy.

3. W przypadku podejrzenia przestępstwa popełnionego przez pracownika na szkodę dziecka, Dyrektor Zespołu składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury (obowiązek wynikający z art. 304 k.p.k.). Równoległe obowiązuje procedura zawarta powyżej, w pkt. 2, przy czym rozmowa z osobą odpowiedzialną za krzywdzenie dziecka ma charakter fakultatywny.

Osoby trzecie-dziecko

§ 32

1. Przez osoby trzecie rozumie się każdą osobę dorosłą niebędącą pracownikiem Zespołu, osobą ze środowiska rodzinnego dziecka lub bliską dziecku, przebywającą na terenie placówki m.in. wolontariusze, praktykanci, stażyści, osoby z instytucji zewnętrznych, sponsorzy, dostawcy usług.

2. W przypadku, gdy osoba trzecia przebywająca na terenie placówki dopuści się negatywnego zachowania wobec dziecka, zostaje uruchomiona następująca procedura:

- jeśli to możliwe, indywidualna rozmowa Dyrektora lub specjalisty Zespołu z osobą trzecią mająca na celu ustalenie działań eliminujących nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje wynikające z ich kontynuowania,

- psycholog Zespołu może przeprowadzać rozmowy z pracownikami placówki mogącymi mieć informacje na temat krzywdzenia dziecka,

- indywidualna rozmowa psychologa Zespołu z dzieckiem, którego krzywdzenie podejrzewa. Psycholog przeprowadza także rozmowę z wychowawcą dziecka,

- Psycholog w oparciu o przeprowadzone rozmowy sporządza opis sytuacji oraz plan działań pomocowych, który powinien zawierać cztery elementy:

- a. podjęcie przez placówkę i Zespół działań mających na celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym uregulowania kwestii kontaktu dziecka z osobą podejrzewaną o jego krzywdzenie,

- b. zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do właściwego organu,

- c. wsparcie jakie placówka jest w stanie zaoferować dziecku,

- d. w koniecznych przypadkach skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku.

- indywidualna rozmowa Dyrektora i kierownika Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego Zespołu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka. Poinformowanie o zaistniałej sytuacji.

- indywidualna rozmowa psychologa z dzieckiem mająca na celu przedstawienie mu założeń oferty planu działań pomocowych. Rozmowa ta przeprowadzana jest w sposób adekwatny do wieku dziecka,

- monitoring sytuacji mający na celu ocenę relacji danej osoby z dzieckiem. Za monitoring odpowiada wyznaczona do tego zadania osoba przez Dyrektora Zespołu.

3. W przypadku podejrzenia przestępstwa popełnionego przez osobę trzecią na szkodę dziecka Dyrektor Zespołu składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury (obowiązek wynikający z art. 304 k.p.k.). Równolegle obowiązuje procedura zawarta powyżej, w pkt. 2, przy czym rozmowa z osobą odpowiedzialną za krzywdzenie dziecka ma charakter fakultatywny.

Rozdział VIII: Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dziecka

§ 33

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)

2. Pracownik Zespołu ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem na podstawie przepisów prawa oraz obowiązujących w zespole wewnętrznych zasad i procedur.

3. Wymiana informacji między pracownikami na temat danego dziecka powinna odbywać się z zachowaniem zasad poufności i uniemożliwienie zasłyszania wszelkich danych przez osoby postronne.

4. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów prawa oraz obowiązujących w zespole procedur w zakresie ochrony danych osobowych.

5. Informacje na temat dziecka i jego rodziny tylko w uzasadnionych przypadkach mogą być przekazywane drogą telefoniczną rodzicom lub opiekunom prawnym.

6. W kontakcie pośrednim (listownym/mailowym) informacje na temat dziecka i jego rodziny przekazywane są przez osoby upoważnione, organom zajmującym się sprawami dziecka lub w określonych sytuacjach rodzicom lub opiekunom prawnym. Wiadomości mailowe podlegają szyfrowaniu.

7. Pracownik placówki i Zespołu ma zakaz udostępniania przedstawicielom mediów i osobom postronnym informacji o dziecku i jego opiece oraz udzielania wszelkich innych informacji dotyczących wychowanków i funkcjonowania placówki. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik instytucji jest przeświadczony, iż jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana. Zakaz dotyczy również nagrywania i robienia zdjęć.

§ 34

1. Kopie korespondencji na temat dziecka umieszczane są w dokumentacji wychowanka.
2. Korespondencja podlega archiwizacji z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych i tajemnicy zawodowej.

§ 35

1. Zespół/placówka, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

§ 36

1. Personelowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom trzecim utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) na terenie placówki.
2. Umożliwienie utrwalania wizerunku dziecka w trakcie wydarzeń odbywających się poza placówką i publikowania go jest możliwe wyłącznie pod warunkiem, nieujawniania, że jest on wychowankiem placówki i po uzyskaniu pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pisemna zgoda powinna zawierać informacje, gdzie będzie umieszczony, zarejestrowany wizerunek i w jakim celu będzie wykorzystywany, kiedy będzie zarejestrowany, oraz czas jak długo będzie opublikowany.

Rozdział IX: Zasady bezpiecznego korzystania z telefonu, Internetu i mediów elektronicznych.

§ 37

1. Placówka, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju (szkodliwe treści).
2. Dostęp dziecka do Internetu w placówce możliwy jest na przeznaczonych do tego komputerach znajdujących się na terenie placówki w pomieszczeniach dostępnych dzieciom.
3. Dziecko może korzystać z komputera i Internetu po każdorazowym uzyskaniu zgody ze strony wychowawcy placówki.
4. Placówka zapewnia dzieciom dostęp informacji i materiałów dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

5. Osoba wyznaczona przez dyrektora Zespołu zapewnia, by na wszystkich komputerach na terenie placówki z dostępem do Internetu było zainstalowane i aktualizowane:

- oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
- oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu,
- oprogramowanie antywirusowe,
- firewall.

6. Wymienione w pkt 5 niniejszego paragrafu oprogramowanie jest aktualizowane automatycznie.

7. Osoba wskazana przez dyrektora podejmuje działania mające na celu minimalizowanie możliwości dostępu do treści nielegalnych czy szkodliwych.

8. Kadra placówki (wychowawcy, koordynator) sprawdzają, czy na komputerach dostępnych w placówce nie znajdują się treści szkodliwe, nieadekwatne do wieku rozwojowego dzieci. W przypadku znalezienia takich treści podejmują działania zabezpieczające jak m.in. usunięcie ich, rozmowy z dziećmi.

9. Pedagog/wychowawca/psycholog przeprowadza rozmowy z dziećmi profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa w Internecie.

10. Jeżeli w wyniku przeprowadzonych rozmów psycholog/pedagog uzyska informacje, że któreś z dzieci jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale VII niniejszej Polityki.

§ 38

1. Placówka zakłada, że telefon komórkowy nie jest podstawową formą kontaktu dziecka z rodzicami lub innymi bliskimi osobami. Tą formą są odwiedziny lub urlopowania.

2. Dziecko do ukończenia 12 roku życia przechowuje telefon komórkowy u wychowawcy grupy. Telefony udostępniane są dzieciom w godzinach i na czas ustalony z wychowawcami placówki.

3. Dziecko od 13 roku życia ma swobodny dostęp do swojego telefonu komórkowego. Odpowiada za swoją własność.

4. W przypadku łamania regulaminu wychowanka przez dane dziecko, wychowawca może nałożyć na nie konsekwencje za negatywne zachowanie poprzez ograniczenie dostępu do telefonu komórkowego. (patrz: regulamin wychowanka).

5. W przypadku zagrożenia krzywdzeniem lub bezpieczeństwa dziecka wychowawca może ograniczyć dostęp do telefonu.

6. W przypadku negatywnego wpływu na zdrowie fizyczne lub psychiczne wychowawca może ograniczyć dostęp do telefonu.

Rozdział X: Wdrażanie, upowszechnianie i monitorowanie stosowania Polityki.

§ 39

1. Dyrektor Zespołu wyznacza p. Renatę Nowosielską-Piwowarską pełniącą obowiązki kierownika Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego, jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem w placówkach obsługiwanych przez Zespół.
2. Osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci jest odpowiedzialna za: organizację szkolenia personelu do stosowania Polityki, monitorowanie działań w ramach Polityki, reagowanie na sygnały naruszenia Polityki oraz za sprawdzanie i ocenę skuteczności obowiązujących wytycznych i procedur.
3. Pracownicy Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego Zespołu raz do roku opracowują i przeprowadzają ankietę wśród pracowników Zespołu. W ankiecie pracownicy mogą zaproponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w Zespole.
4. Pracownicy Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego Zespołu dokonują analizy ww. ankiet. Na tej podstawie sporządzają raport z monitoringu, który następnie przekazują dyrektorowi Zespołu.
5. Dyrektor, na podstawie raportu z monitoringu, podejmuje wszelkie niezbędne działania mające na celu stosowanie Polityki w instytucji. W razie potrzeby dokonuje aktualizacji jej treści i ogłasza pracownikom nowe brzmienie dokumentu.

Rozdział XI: Przepisy końcowe

§ 40

1. Polityka zostaje wprowadzona zarządzeniem Dyrektora.
2. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
3. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników placówek, dzieci i ich opiekunów, w szczególności poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie w widocznym miejscu w placówce, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla dzieci.

Załączniki do polityki ochrony dzieci:

Załącznik nr 1. Zachowania seksualne stanowiące element zdrowego rozwoju i odbiegające od normy rozwojowej dziecka.

Załącznik nr 2. Oświadczenie pracownika

Załącznik nr 3. Oświadczenie o niekaralności (wypełnione w przypadku niemożności otrzymanie z kraju, w którym mieszkaliśmy zaświadczenia o niekaralności)

Załącznik nr 4. Oświadczenie o krajach zamieszkania

Załącznik nr 5. Karta Interwencji

Załącznik nr 6. Ankieta Monitoring Standardów

Załącznik nr 7. Graficzny schemat procedur interwencji

Załącznik nr 8. Plakat stanowiący skróconą wersję Polityki przystosowaną dla dzieci

Załącznik nr. 1 Zachowania seksualne stanowiące element zdrowego rozwoju i odbiegające od normy rozwojowej dziecka.

Dzieci wyrażają swoje potrzeby i pragnienia poprzez zachowanie. Dotyczy to także zachowań seksualnych. Istotne jest zrozumienie przyczyny danego zachowania seksualnego. Dzieci często nie mają wystarczających umiejętności językowych, doświadczenia oraz nie potrafią szukać pomocy. Aby im pomóc dorośli powinni uważnie przyglądać się ich zachowaniom i prawidłowo je interpretować. Kiedy obserwowane zachowanie seksualne uznamy za niepokojące albo szkodliwe, powinniśmy zastanowić się, dlaczego dziecko lub nastolatek je podejmuje. Analiza zachowania i sytuacji, w których ono występuje, pomoże nam zrozumieć, co się dzieje z dzieckiem i podpowie jakie działania powinniśmy podjąć.

Zachowania seksualne stanowiące element zdrowego rozwoju są:

- *spontaniczne, wynikające z ciekawości, bez troskie, łatwe do skorygowania, przyjemne, wzajemne i podejmowane za obopólną zgodą;*
- *adekwatne do wieku i poziomu rozwoju dziecka;*
- *stanowią formy aktywności lub zabawy między dziećmi, w podobnym wieku oraz podobnym poziomie kompetencji;*
- *wynikają z chęci zrozumienia i gromadzenia informacji, nie zakłócają innych form aktywności dziecka.*

Takie zachowania dają okazję do rozmowy na temat seksualności.

DO 4 LAT

- ✓ brak zawstydzenia nagością;
- ✓ dotykanie swojego ciała;
- ✓ masturbacja;
- ✓ zainteresowanie częściami i funkcjami ciała;
- ✓ chęć dotykania genitaliów dzieci podczas zabawy np. w kąpieli;
- ✓ uczestnictwo w zabawach naśladujących codzienne życie (np. zabawa w lekarza, rodzinę) związanych z oglądaniem lub dotykiem części ciała znajomych dzieci;
- ✓ zainteresowanie intymnymi częściami ciała osób dorosłych (piersi, pośladki lub genitalia).

5-9 LAT

- ✓ kształtujące się poczucie wstydu związanego z nagością;
- ✓ dotykane genitaliów;
- ✓ masturbacja – z rosnącą świadomością, że jest to czynność prywatna;
- ✓ zaciekawianie genitaliami innych dzieci;
- ✓ zaciekawienie seksualnością np. pytania dotyczące tego skąd się biorą dzieci, płci, związków, czynności seksualnych;
- ✓ wypowiedzi z użyciem wulgaryzmów, wyrazów opisujących czynności fizjologiczne; lub nazw intymnych części ciała.

10-13 LAT

- ✓ rosnąca potrzeba prywatności;
- ✓ masturbacja na osobności;
- ✓ zaciekawianie i poszukiwanie informacji na temat seksualności;
- ✓ używanie słów o znaczeniu seksualnym;
- ✓ zainteresowanie i/lub uczestniczenie w młodzieńczych związkach („chodzenie” z chłopakiem/dziewczyną);
- ✓ przytulanie się, całowanie, dotykane ze znajomymi rówieśnikami;
- ✓ porównywanie rozwoju seksualnego własnego i rówieśników, oglądanie ciała; rówieśników tej samej płci.

14-17 LAT

- ✓ intensywna potrzeba prywatności;
- ✓ masturbacja na osobności;
- ✓ poszukiwanie informacji na temat seksualności;
- ✓ oglądanie materiałów erotycznych w celu osiągnięcia podniecenia seksualnego;
- ✓ rozmowy zawierające treści jawnie seksualne i/lun używanie humoru i treści obscenicznych w kontaktach z rówieśnikami;
- ✓ zainteresowanie i/lub uczestniczenie w związku z osobą tej samej lub odmiennej płci;
- ✓ czynności seksualne z partnerem w podobnym wieku i podobnym poziomie rozwoju.

Zachowania seksualne krzywdzące innych lub autodestrukcyjne, ponieważ są:

- *nadmierne, kompulsywne, przymusowe, związane z użyciem siły, poniżające lub zastraszające;*
- *utrzymywane w tajemnicy, manipulacyjne, podstępne albo związane z przekupstwem;*
- *nieadekwatne do wieku i etapu rozwoju dziecka;*
- *występują pomiędzy dziećmi, które istotnie się różnią pod względem wieku lub siły fizycznej.*

Takie zachowania sygnalizują konieczność zapewnienia natychmiastowej ochrony i dodatkowej pomocy.

DO 4-5 LAT

- ✓ kompulsywna masturbacja, która może powodować urazy albo jest szczególnie uporczywa;
- ✓ uporczywe poruszanie tematyki seksualnej w rozmowach, pracach plastycznych lub zabawie;
- ✓ ujawnienie przez dziecko wykorzystywania seksualnego;
- ✓ uporczywe naśladowanie zachowań erotycznych lub czynności seksualnych;
- ✓ natarczywe dotykane genitaliów / intymnych części ciała innych osób;
- ✓ przymuszanie innych dzieci do czynności seksualnych;
- ✓ podejmowanie zachowań seksualnych z innymi dziećmi, m.in. penetracja przy użyciu przedmiotów;
- ✓ masturbowanie innych, seks oralny;
- ✓ wystąpienie choroby przenoszonej drogą płciową.

6-10 LAT

- ✓ kompulsywna masturbacja, np. prowadząca do samookaleczania;
- ✓ poszukiwanie „widowni” dla prezentowania zachowań seksualnych;
- ✓ ujawnienie przez dziecko wykorzystywania seksualnego;
- ✓ agresja rówieśnicza zawierająca elementy agresji seksualnej, np. rozbieranie i dotykane rówieśników wbrew ich woli, groźby seksualne w listach, rysunkach lub SMS-ach;
- ✓ zachowania seksualne z udziałem dużo młodszych lub słabiej rozwiniętych dzieci;
- ✓ symulowanie lub uczestniczenie w czynnościach seksualnych, wykraczających poza

zachowania typowe dla wieku takich jak seks oralny czy stosunek płciowy;

- ✓ aktywność seksualna z udziałem zwierząt.

11-14 LAT

- ✓ kompulsywna masturbacja, np. prowadząca do samookaleczenia, poszukiwanie „widowni” dla prezentowania zachowań seksualnych;
- ✓ nakłanianie innych osób do aktywności seksualnej przy użyciu technik uwodzenia;
- ✓ takich jak prezenty, kłamstwa czy pochlebstwa, zmuszanie innych do czynności seksualnych;
- ✓ seks oralny i/lub stosunek płciowy z osobami istotnie różniącymi się wiekiem, stopniem rozwoju;
- ✓ celowe przesyłanie i/lub publikowanie wizerunków charakterze seksualnym, przedstawiających siebie lub inną osobę, w tym pornografii dziecięcej;
- ✓ utrzymane w tajemnicy przed znajomymi czy osobami dorosłymi umówienie się na spotkanie z osobą poznaną przez Internet;
- ✓ aktywność seksualna w zamian za pieniądze lub inne korzyści materialne wystąpienie
- ✓ choroby przenoszonych drogą płciową albo ciąży.

15-17 LAT

- ✓ kompulsywna masturbacja, np. prowadząca do samookaleczenia, masturbacja w miejscach publicznych, poszukiwanie „widowni” dla prezentowania zachowań seksualnych;
- ✓ szczególne zainteresowanie agresywną i/lub nielegalną pornografią np. dziecięcą;
- ✓ seks oralny i/lub stosunek płciowy z osobami istotnie różniącymi się wiekiem, stopniem rozwoju o nakłanianie innych osób do aktywności seksualnej przy użyciu technik uwodzenia, takich jak prezenty, kłamstwa czy pochlebstwa, zmuszanie innych do czynności seksualnych;
- ✓ świadome przesyłanie i/lub publikowanie seksualnych wizerunków innej osoby bez jej zgody;
- ✓ aktywność seksualna w zamian za pieniądze, korzyści materialne, możliwość mieszkania, narkotyki lub alkohol o zmuszanie innych do czynności seksualnych;
- ✓ ryzykowne zachowania seksualne, m.in. seks bez zabezpieczenia, podejmowanie czynności seksualnych pod wpływem alkoholu czy narkotyków, kontakty seksualne z wieloma partnerami i/lub częste zmiany partnerów.

Zachowania seksualne, które wzbudzają niepokój ze względu na:

- *swoją natarczywość, intensywność, częstotliwość lub czas trwania;*
- *typ aktywności lub wiedzę nieadekwatną do wieku lub stopnia rozwoju;*
- *różnicę wieku, nierówność sił lub kompetencji;*
- *zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa dziecka lub innych osób;*
- *zaskakujące zmiany w zachowaniu dziecka.*

Takie zachowania sygnalizują konieczność monitorowania i zapewnienia pomocy.

DO 4-5 LAT

- ✓ przedkładanie masturbacji nad inne formy aktywności;
- ✓ uporczywe obserwowanie innych osób w trakcie czynności seksualnych, w toalecie albo nagich;
- ✓ wchodzenie za innymi osobami do toalety czy łazienki, próby ich dotykania;
- ✓ uporczywe dotykanie genitaliów / intymnych części ciała innych dzieci; próby dotykania lub dotykanie intymnych części ciała osób dorosłych – piersi, pośladków lub genitaliów;
- ✓ dotykanie genitaliów zwierząt mimo upomnień ze strony dorosłych.

6-10 LAT

- ✓ przedkładanie masturbacji nad inne formy aktywności, masturbacja w miejscach publicznych, z udziałem innych i/lub prowadząca do urazów;
- ✓ wypowiedzi, prace plastyczne, zabawy o jawnie seksualnym charakterze;
- ✓ natarczywe pytania dotyczące seksualności, mimo otrzymania odpowiedzi;
- ✓ rozbieranie się i/lub eksponowanie intymnych części ciała w miejscach publicznych, mimo zwracania uwagi na niewłaściwość tego zachowania • podglądanie innych nago, dotykania ich intymnych części ciała;
- ✓ dążenie do obnażania innych dzieci (ściągnięcie spodni, podnoszenie spódniczek) mimo upomnień;
- ✓ uporczywe naśladowanie relacji erotycznych, angażowanie w te czynności innych dzieci i dorosłych;
- ✓ dotykanie genitaliów zwierząt mimo zakazów;
- ✓ używanie Internetu lub telefonu komórkowego do kontaktowania się z osobami

nieznajomymi.

11-14 LAT

- ✓ przedkładanie masturbacji nad inne formy aktywności, masturbacja w miejscach publicznych, z udziałem innych i/lub prowadząca do urazów;
- ✓ uporczywe wypowiedzi, prace plastyczne, zabawy o charakterze seksualnym lub zawierające groźby seksualne;
- ✓ poszukiwanie materiałów dla dorosłych – np. filmów, gier czy publikacji internetowych zawierających treści seksualne;
- ✓ wielokrotne wyrażanie obawy przed ciążą lub chorobami przenoszonymi drogą płciową
 - wyraźna zmiana w zachowaniu – np. flirtowanie w sposób typowy dla starszej młodzieży lub osób dorosłych;
- ✓ preferowanie relacji z istotnie starszymi nastolatkami bądź dorosłymi;
- ✓ podejmowanie czynności seksualnych z rówieśnikiem, wykraczających poza zachowania typowe dla wieku np. głębokie pocałunki, wzajemna masturbacja;
- ✓ seks oralny i/lub stosunek płciowy ze znajomym partnerem w podobnym wieku oraz zbliżonym stopniu rozwoju.

15-17 LAT

- ✓ zaabsorbowanie seksualnością zakłócające codzienne funkcjonowanie;
- ✓ celowe podglądanie innych, gdy są nago lub w trakcie czynności seksualnych;
- ✓ jawne wypowiedzi, prace plastyczne lub czynności, które są obsceniczne lub zawierają groźby seksualne;
- ✓ eksponowanie intymnych części ciała w miejscach publicznych, w obecności rówieśników – np. obnażanie się;
- ✓ wykorzystywanie Internetu lub telefonu komórkowego do przesyłania i odbierania wizerunków seksualnych innej osoby za jej zgodą;
- ✓ wystąpienie ciąży lub choroby przenoszonej drogą płciową.

Załącznik nr. 2 Oświadczenie pracownika

Warszawa, dnia

.....

imię i nazwisko

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisany/a, zgodnie z art. 98 § 3 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U.2022.0.447) oświadczam, że:

1. Nie jestem pozbawiony/na władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska w stosunku do mnie nie jest zawieszona ani ograniczona.
2. Nie posiadam obowiązku alimentacyjnego/wypełniam obowiązek alimentacyjny*
3. Jestem zdolny/na do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy.
4. Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, wynikających z art. 233 (podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy) Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tj. Dz.U.2022.0.1138).

.....

czytelny podpis

* niepotrzebne skreślić

Załącznik nr. 3 Oświadczenie pracownika o niekaralności

Warszawa, dnia

.....
imię i nazwisko

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

(wypełnione w przypadku niemożności otrzymanie z kraju, w którym mieszkaliśmy zaświadczenia o niekaralności)

.....
miejsce i data

Ja,.....,
nr PESEL/ nr paszportu,
oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony
rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego.

Oświadczam, że nie byłam / nie byłem prawomocnie skazana / skazany w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis

Załącznik nr. 4 Oświadczenie o krajach zamieszkania

Warszawa, dnia

.....
imię i nazwisko

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/-am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

1. _____
2. _____
3. _____

oraz przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych¹.

Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
czytelny podpis

¹ W przypadku braku możliwości pozyskania informacji z rejestrów karnych należy złożyć oświadczenie o niekaralności.

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka		
Data zdarzenia		
Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działanie

Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
Wynik interwencji działania organów wymiaru sprawiedliwości	Data	Działanie

Załącznik nr 6: Ankieta Monitoringu Standardów

MONITORING STANDARTÓW ANKIETA

1. Czy znasz dokument Polityka ochrony dzieci?

Tak Nie

2. Czy stosujesz w swojej pracy Politykę?

Tak Nie

3. Czy w Twoim miejscu pracy, według Twojej oceny, przestrzegane są Zasady Polityki?

Tak Nie

4. Czy zaobserwowałeś/łaś naruszenie Polityki w swoim miejscu pracy?

Tak Nie

5. Czy masz jakieś uwagi, propozycje zmian do Polityki? Jakiej?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Jaki punkt/zagadnienie należałoby do niej włączyć? Dlaczego? Jakiej regulacje proponujesz?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Czy jakiś punkt/zagadnienie należałoby usunąć? Jaki? Dlaczego?

.....
.....
.....
.....

.....
.....

8. Czy jakiś punkt/zagadnienie należałoby zmienić? Jaki? Dlaczego? W jaki sposób?

.....
.....
.....
.....

Załącznik nr 7 Graficzny schemat procedur interwencji

W przypadku podejrzenia, że dziecko:

doświadcza krzywdzenia lub przemocy rówieśniczej:

1. zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.
2. sporządź notatkę służbową i przekaz uzyskane informacje Dyrektorowi i Kierownikowi Działu Opiekuńczo-Specjalistycznego. On przekazuje uzyskane informacje specjalistom Zespołu.
3. Dyrektor decyduje o przebiegu etapów procedury interwencji. Schematy podejmowanych działań w ramach procedury opisane są w rozdziale VII.

doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu lub/i zagrożone jest jego życie:

1. zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.
3. udziel pierwszej pomocy
2. skontaktuj się z numerem alarmowym 112 lub 997.
3. powiadom przełożonego
4. powiadom rodzica/opiekuna prawnego

pokrzywdzone jest innymi typami przestępstw:

1. podejmij działania wskazane w sytuacji gdy dziecko doznaje krzywdzenia lub przemocy rówieśniczej,
2. Dyrektor może zdecydować o konieczności poinformowania policji czy prokuratury poprzez złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Dotyczy to również sytuacji gdy istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka w czasie przed jego umieszczeniem w placówce.

Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem

Nie krzycz

Nie bij

Nie wyróżniaj

Nie ignoruj

Rozmawiaj

Wysłuchaj

Traktuj wszystkich tak samo

Bądź uważny

Nie krzycz

Nie bij

Nie wykluczaj

Nie obrażaj

Rozmawiaj

Wysłuchaj

Traktuj wszystkich tak samo

Traktuj z szacunkiem

Kto może pomóc?

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży

116 111

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka

800 12 12 12

Telefon dla rodziców i wychowawców w sprawie bezpieczeństwa dzieci

800 100 100

Wspólne zasady wychowawców i wychowawców:

-
-
-
-
-
-
-
-

Zespół do obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 3